

ban, azt nem tudom, mert hetenként legfeljebb egyszer-kétszer mentem ki Bélyéről a Keskenyerdőbe és akkor sem volt érkezésem, hogy a szegény fecskékre gondoljak.

A gazdasági kezelésben beállott változás folytán a keskenyerdei istállóban mostanában a magyar marhafajnak borjai telelnek. Ezek az állatok csak akkor kerülnek az istállóba, amikor a legelő megszűnik, a mi rendesen csak november hó közepe táján szokott megtörténni, de akkorra a fecskék már réges-régen elvonultak. Ezen idő óta télen nem láttam többé a Keskenyerdőben fecskét.

A fecskék leginkább az istálló tetőzete alatt tartózkodtak, a hol néhanapján élénken ide-oda szalldogáltak, vagy a gerendákon pihenőt tartottak; az ablak keresztvasán is gyakran lehetett őket látni. Arra azonban nem emlékszem, hogy egy fecskét valaha a marha közelében láttam volna.

Ugy látszik, hogy a fecskék táplálékául szolgáló rovarok a tetőzet nádjában tartózkodtak; a táplálék maga legyekből, szunyogfélekből és pókokból állott, a melyeket vagy röpkölkör fogtak el, vagy szárnyaikkal a nádból verték ki, hogy azokat röpkölkör vagy esés közben elfogják.

A füsti fecske teleléséhez.

PFENNIGBERGER JÓZSEF úr szerfölkör érdekcs megfigyelése tudtom szerint eddig páratlanul áll az irodalomban. Eddig csak azt tudtuk, hogy a füsti fecske ott, a hol alkalmas istállókba telepedik, 8—14 nappal jobbkör érkezik meg, mint a szomszéd helyekre. Így írja ezt *Natho* faluról PAESSLER W. ily czimű értekezésében: «Beobachtungen in den Jahren 1859—1860 in der Umgebung von Mühlstedt und Rosslau in Anhalt.» Journ. f. Ornith. IX. 1861, p. 433.

Herman Ottó.

Ünnepélyes ülés.

A kir. magy. term. tud. Társulat zoológiai szakosztálya a Magy. Orn. Központtal egyesülve f. é. február 9-én a magy. tud. Akadémia termében ünnepélyes ülést tartott FENICHEL SÁMUEL, az Uj-Guineában elhalt fiatal természetvizsgáló emlékére, kinek élete és működése már az *Aquila* I. évf. 3—4. füzetében is méltatva volt. Az ünnepélyes ülés alkalmával az elhalt által gyűjtött madarak és az általa gyűjtött rovarok

kenyerdö kam, und auch dann nicht immer Zeit fand an die armen Schwalben zu denken.

Durch Aenderung in der Bewirthschaftung von Keskenyerdö werden jetzt in dem dortigen Stalle nur Kälber des ungarischen Steppenrindes überwintert. Diese Thiere kommen erst in den Stall, wenn die Weide aufhört, was gewöhnlich gegen Mitte November der Fall ist, dann sind die Schwalben schon längst fortgezogen und seit dieser Zeit habe ich auch im Winter keine Schwalbe mehr in Keskenyerdö gesehen.

Die Schwalben hielten sich meistens im Dachraume des Stalles auf, wo sie mitunter flott hin- und herflogen, oder auf den Balken ausruhten; auch an Fensterkreuzen konnte man öfter welche sitzen sehen. Ich erinnere mich aber nicht je eine Schwalbe in der Nähe der Rinder gesehen zu haben.

Die ihre Nahrung bildenden Insekten müssen sich in dem Dachrohre aufgehalten haben; die Nahrung aber selbst bestand aus Fliegen, Schnacken und Spinnen, die sie entweder im Fluge fingen, oder mit den Flügeln vom Rohre wegscheuchten und dann im Fluge oder Falle aufschnappten.

Zur Überwinterung des Rauchschnalbe.

Die ungemein interessante Beobachtung Herrn J. Pfennigbergers, ist meines Wissens die erste dieser Art in der Litteratur. Bis jetzt wußten wir nur, daß die Rauchschnalbe dort, wo sie geeignete Ställe besiedelt, 8—14 Tage früher als in der übrigen Umgebung erscheint. Dies verzeichnet vom Dorfe *Natho* W. Paessler in seinen «Beobachtungen in den Jahren 1859—1860 in der Umgebung von Mühlstedt und Rosslau in Anhalt». Journ. f. Ornith. IX. 1861, p. 433.

Otto Herman.

Festfözung.

Zur Erinnerung an Samuel Fenichel, den in Neu-Guinea verstorbenen jungen ung. Naturforscher, dessen Leben und Thätigkeit schon in Hest 3 u. 4 des I. Jahrganges der «*Aquila*» gewürdigt wurde, veranstaltete die Zoologische-Section der königl. ung. Naturwissenschaftlichen Gesellschaft, vereint mit der U. D. Centrale am 9. Februar l. J. im kleinen Sitzungsjaale der ung. Akademie der Wissenschaften eine Festfözung, bei welcher Gelegenheit die

kis mutatványa is ki volt állítva. Jelen volt FENICHEL szülein s rokonságán kívül, CSATÓ JÁNOS, kir. tanácsos, a M. O. K.-nak tiszt. tagja; azonkívül a zoologiai szakosztály teljes számában, mely sorai között vendégül üdvözölhette BERZEVICZY ALBERT nyug. államtitkárt, SZILY KÁLMÁN-t, a magy. tud. Akadémia főtítkárá, SZALAY IMRÉ-t, a magy. nemz. Múzeum igazgatóját, s a M. O. K. sok munkatársát. Az említettek kivül diszes és előkelő hallgatóság töltötte meg az üléstermet.

A gyűlésen dr. ENTZ GÉZA, a kir. Józsefműegyetemen az állattan tanára, elnökölt; az emlékbeszédet HERMAN OTTÓ, orsz. képviselő tartotta; FENICHEL ornithologiai munkásságáról pedig dr. MADARÁSZ GYULA, muzeumi őr, tartott előadást. Az ülés ünnepélyesen folyt le, s kiválóképen annak vége tett az összes jelenvoltakra felemelő hatást.

Az ünnepi szónok kifejtette a tudomány feladatait azon a távoli vidéken, a hol a paradicsommadár nyilal a levegő-égben, hol az ornithorhynchus s az éjjeli papagály élnek titokzatos világukat, s a hol a csodálatos gyík-hal (*Ceratodus Forsteri*), egy már rég letűnt, kihalt világ lüktető életét tárja a természetkutató szeméi elé. Sőt a hol még maga az ember is a kőkorszak idejéig él, s a palearktikus régió művelt nemzeteinek legközvetlenebbül mutatja be, hogy milyen lehetett elődeiknek életmódja évezredek előtt a paleolith- és neolith-korszakban. Azután azon nemes vetélkedést vázolta a szónok, melyet a kultur-nemzetek ismeretlen, távol vidékek kutatásával a tudomány szolgálatában kifejtettek; úgy a nemes szenvedélyt, mely elragadja, vezeti, a legnagyobb áldozatra ösztönözi, lelkesíti a kutatót. Magyarország még nem oly erős, hogy a nyugat nagy kultur-népeihez hasonlólag ezen munkában nagy expedíciókkal vehetne részt: és éppen azért annál nagyobb dolog, ha mindezt az egyes hazafi, csupán buzgóságától s lelkesedésétől támogatva, minden nehézséggel szembeszállva, csakis önnön magára utalva, kíséri meg; célját elérve, a tudományt előbbre viszi, s végül annak szolgálatában még életét is feláldozza. Ez a jelentősége FENICHEL vállalkozásának, küzdelmének, sikereinek és halálának, s ezek azok, a mik emlékét szemünkben magasra emelik s részére tiszteletet követelnek. Nagy hatást tett a szónok azon mondása, hogy a felvilágosodás szolgálatában elnyert halál többre becsemlendő, mint nem egy a mely a

ornithologijche Sammlung des Verstorbenen, nebst einigen Insecten ausgestellt wurde. Der Sitzung wohnte außer den Eltern des Verstorbenen auch dessen Verwandtschaft bei; in den Reihen des höchst distinguirten Publicums war auch königl. Rath, Ehrenmitglied der U. D. C., Johann von Csató, zu sehen; die Zoologijche-Section war vollzählig erschienen und begrüßten wir unter den Anwesenden als Gäste Staatssecretair a. D. Albert von Berzeviczy, Generalsecretair der Akademie Coloman von Szily und Museumdirector Emerich von Szalay und viele Mitarbeiter unserer Centrale. Der Sitzung präsidirte Professor der Zoologie am k. Josefs Polytechnicum Dr. Géza Entz; die Erinnerungsrede hielt Reichstagsabgeordneter Otto Herman; den Vortrag über Fenichel's ornithologijche Resultate besorgte Custos Dr. Julius v. Madaráß. Die Sitzung verlief feierlich und war es besonders der Schluß, welcher sich sehr erhebend gestaltete.

Der Festredner entwickelte die Aufgaben der Wissenschaft in jenen fernen Regionen, wo der Paradiesvogel durch die Lüfte schwirrt, das Schnabelthier, der Nachtpapagei ihr geheimes Leben führen und der wunderbare Lurche — *Ceratodus Forsteri* — dem Naturforscher sozusagen das pulserende Leben längst vergangener geologischer Perioden vorführt; ja, wo selbst der Mensch noch heutzutage mitten im Steinalter lebt und den Culturmenschen der paläarktischen Region darüber belehrt, wie sich das Leben seiner Vorfahren im paläo- und neolithischen Zeitalter gestaltete. Der Festredner schilderte den edlen Wettstreit der Culturvölker, welchen dieselben im Dienste der Wissenschaft durch Erforschung der Erscheinungen ferner Gebiete entwickeln; die edle Leidenschaft, welche den Forscher erfaßt, leitet und zur Darbringung selbst des höchsten Opfers bewegt und begeistert. Ungarn sei noch nicht stark genug um gleich den großen Culturvölkern des Westens an dieser Arbeit mit großen Expeditionen theilzunehmen: desto höher ist es anzuschlagen, wenn der Eifer, die Begeisterung des einzelnen Patrioten, allen Schwierigkeiten trotz bietend, auf eigene Kraft gestützt, jene fernen Regionen erreicht, dort zum Ziele gelangt, die Wissenschaft fördert und schließlich das höchste Opfer bringt: dies sei die Bedeutung des Unternehmens, des Kampfes, des Erfolges und des Opfers Samuel Fenichel's, und hieraus entstehe für uns die Pflicht, sein Andenken zu ehren. Eine tiefe Wirkung übten jene Worte des Festredners aus, welche besagten, der Opfertod im Dienste der Aufklärung stehe höher als so mancher auf dem Schlachtfelde,

csatateren éri az embert, mely igen sokszor az erőszakot szolgálva, céltalan áldozat. — HERÉPEI KÁROLY, a nagy-enyedi collegium tanára s FENICHEL oktatója, az ülésről való elmaradását igen szép levélben mentette ki, melyet a szónok felolvasott. Végül vigasztalólag szólott az elhunyt családjához, s az elismerés emelkedett hangján CSATÓ JÁNOS-hoz, mint annak jótévőjéhez. Ezután dr. MADARÁSZ tartott FENICHEL ornith. eredményeiről igen tanulságos előadást. — Az előadás befejeztével felállott CSATÓ JÁNOS, s az előkelő hallgató közönség feszült figyelme között jelentette ki, hogy mennyire felemelő s megnyugtató az a tudat, hogy a magyar tudományosság olyan színvonalra jutott, a melyen a hazai kutatónak becsületes törekvése már ilyen formában találja meg a megérdemelt elismerést, s a hol életének munkája, eredménye a valódi tudomány szolgálatára fordítottik. Rendkívül fontosnak tartja, hogy a kutatók fáradságuk gyümölcsét a hazának szentelve, kipróbált nemzeti intézeteinknek juttassák, s ezáltal emeljék ezen intézetek kulturális jelentőségét. *Ő megragadja ezen ünnepélyes alkalmat arra, hogy — családjá nem lévén — élete egyetlen örömét és büszkeségét: ornithologiai gyűjteményét (ca. 3000 db.), herbariumát (mintegy 60,000 db.), s családi könyvtárát, — tehát sok évi munkássága összes eredményeit, — halála esetére a magy. nemz. Muzeumnak felajánlja.*

Szavainak hatása leírhatatlan volt. SZALAY IMRE, muz. igazgató, meleg szavakban köszönte meg s fogadta el a vezetésére bizott intézet nevében ezen valóban hazafias ajánlatot. SZILY KÁLMÁN pedig, mint a kir. magy. term. tud. Társulat elnöke, azon kijelentést tette, hogy a Társulatot — e szerény intézményt — méltó büszkeség fogja el, hogy annak nagyrabecsült tiszteleti tagja, éppen a Társulat ülését szemelte ki egy ilyen nemes és hazafias tett kivitelére.

Ezen adomány értéke felől itt csak annyit jegyzünk meg, hogy az ornith. gyűjtemény, mely szakkörökben általánosan ismeretes, Erdély ornisára nézve klasszikus s valóságos: «locus credibilis»; a herbarium pedig az európai florának mintegy $\frac{2}{3}$ -át tartalmazza, az erdélyi havasi flóra szempontjából pedig páratlan; a könyvtár a szakirodalmon kívül kézirati kincseket is rejt.

A M. O. K. is méltó büszkeséggel tekint tiszteleti tagjára.

der oft im Dienste der Gewalt dargebracht, zwecklos bleibt. Professor Carl Herepei des Collegiums zu Nagy-Enyed, Lehrer Fenichel's, entschuldigte sein Fernbleiben in einem wunderbar schönen Briefe, welchen Festredner verlas. Schließlich wendete er sich tröstend an die Familie und mit erhebenden Worten der Anerkennung an Johann von Csató den Wohlthäter des Dahingeshiedenen. Dann hielt Dr. v. Madarász den höchst instructiven Vortrag über die ornithologischen Ergebnisse der Forschungen Fenichel's. Nach beendeten Vortrag erhob sich Johann von Csató und führte unter gespannter Aufmerksamkeit des glänzenden Auditoriums aus: es sei für ihn erhebend und höchst beruhigend zu erfahren, daß Ungarns wissenschaftliches Leben zu einer Höhe gediehen ist, wo das redliche Bestreben des vaterländischen Forschers Anerkennung, das Resultat seiner Lebensarbeit zu Gunsten der Wissenschaft Verwendung findet. Es sei von höchster Wichtigkeit, daß die Forscher die Früchte ihres Bestrebens den erprobten nationalen Instituten zuwenden mögen, um die culturelle Wirkung dieser Institute zu erhöhen. Er ergreife hiemit diese feierliche Gelegenheit um auszusprechen, daß er, dem das Schicksal eine Familie verpagte, die einzige Freude und den ganzen Stolz seines Lebens: seine ornithologische Sammlung — etwa 3000 Exemplare — sein Herbarium — etwa 60,000 Exemplare — und seine Familien-Bibliothek, also die Frucht eines vierzigjährigen Strebens, dem ungarischen National Museum vermache.

Die Wirkung dieser Worte war eine unbeschreibliche. Museum-Director von Szalay erhob sich nun um diese große That eines wahren Patrioten zu würdigen und im Namen der Anstalt Dank zu sagen; Coloman von Szily ergriff in seiner Eigenschaft als Präsident der kön. ung. Naturwissenschaftlichen Gesellschaft das Wort um hervorzuheben, wie stolz die bescheidene Gesellschaft sein kann, daß ihr verehrtes Ehrenmitglied eine Sitzung derselben ausserforen hat, um die edle That zu vollführen.

Ueber den Werth dieser Stiftung sei hier nur so viel bemerkt, daß die ornithologische Sammlung, in Fachkreisen weit und breit bekannt, für den siebenbürgischen Landestheil classisch, ein förmlicher «locus credibilis» ist; daß das Herbarium etwa zwei Drittheile der Arten der Flora europæa umfaßt und hinsichtlich der alpinen Flora Siebenbürgens gewiß einzig dasteht; endlich die Bibliothek außer der Fachliteratur auch handschriftliche Schätze birgt. Die Ung. Ornith. Centrale ist stolz auf ihr wackeres Ehrenmitglied.

Szalay Imre miniszteri tanácsos, kiben a Magyar Ornithologiai Központ leghívebb barátainak és jóakaróinak egyikét tiszteli, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatójává neveztetett ki, tehát élére állott annak az előkelő tudományos intézetnek, a melylyel Központunk szoros viszonyban áll. Mi szívből üdvözljük intézetünk kipróbált barátját új, díszes állásában, s meg vagyunk győződve, hogy buzgósága s ügyszere-tete hatalmas tényezővé válik abban a nemes harcban, melyet a nemzet a tudományos haladás terén vív.

*

A Magyar Ornithologiai Központ-hoz csatlakoztak:

Dr. phil. PRAŽAK J. P., Hořinowes, Csehországban, ki a Csehországra vonatkozó összes vonulási adatok rendszeres feldolgozását elvállalta s a SCHIER-féle adatok kivonatolását is végezve, azokat a M. O. Központ rendelkezésére bocsátja.

Dr. phil. et med. CARIO RICHARD, Göttingenben, ki rendes megfigyelésekre vállalkozott s azokat már meg is kezdte.

RŽEHAČ EMIL úr, Troppauban, ki a Morvaország-ra vonatkozó adatok összességét feldolgozza s a M. O. K. számára egyesíti. Dolgozatainak közlése a 3-dik füzetben kezdődik.

*

Ns. MIDDENDORF ERNŐ barátunk Hellenormból arról értesít, hogy ezentúl inkább fog ráérni az ornithologiai megfigyelésekkel való foglalkozásra, s hogy sikerült Estland, Livland és Curland területén negyven megfigyelő állomást szervezni. Mint újabban szerzett ritkaságokat említi a *Bernicla ruficollis*; továbbá a *Turtur auritus*, mely faj eddig csak az 56° 50' é. sz. alól volt ismeretes, most pedig é. k. Estlandból, az 59° 15' é. sz. és 45° 15' k. h. alatt került meg.

M. A. MILNE-EDWARDS, a párisi természetrajzi múzeum igazgatója, a M. O. K. tiszteleti tagja, megengedte, hogy intézetünk assistense, JABLONOWSKY JÓZSEF, Párisba menve, lemásolhassa azokat a francia vonulási adatokat, a melyek a M. O. Központ-ra nézve nélkülözhetetlenek.

Dr. MADARÁSZ GYULA összes ornithologiai levelezését, mely majdnem az összes hírneves ornithologusok leveleit foglalja magában, a M. O. Központnak adományozta, s evvel az intézet kéziratárát lényegesen gyarapította.

PAÁL KÁROLY Budapest elsőrangú vadkeres-

Ministerialrath Emerich von Szalay, einer der erprobtesten Freunde und Gönner der U. D. C., wurde zum Director des Ungarischen National-Museums ernannt, trat demnach an die Spitze derjenigen vornehmen wissenschaftlichen Anstalt, mit welcher unsere Centrale innig verbunden ist. Wir begrüßen von ganzen Herzen den erprobten Freund unserer Anstalt in seinen schönen Wirkungskreise und sind dessen überzeugt, daß sein Eifer und seine Liebe zur Sache ein gewaltiger Factor in jenem edlen Kampfe sein wird, welchen die Nation auf dem Felde des wissenschaftlichen Fortschritts kämpft.

*

Der Ungarischen Ornithologischen Centrale haben sich angeschlossen:

Dr. Phil. J. P. Pražak, Hořinowes in Böhmen mit der Bearbeitung sämtlicher auf Böhmen bezüglichen Zugdaten; außerdem erhält die U. D. C. von Herrn Pražak die werthvolleren Auszüge aus den Manuscripten weiland Dr. Schier.

Dr. Phil. et Med. Richard Cario, Göttingen, der die Beobachtung des Zuges übernimmt und schon begonnen hat.

Emil Rzehak, Troppau, der die Zugdaten aus Mähren und Schlesien bearbeitet. Die Publication der fertigen Serien beginnt in Heft 3 dieses Jahrganges.

*

Unser verehrter Freund C. von Middendorff, Hellenorm, theilt uns mit, daß die Günst der Verhältnisse es ihm von nun an gestattet sich mit Beobachtungen eingehender zu befassen und es seinem Eifer gelungen ist in Cur-, Liv- und Estland vierzig Beobachtungsstationen zu organisieren. Als neuere seltene Vorkommnisse werden angeführt: *Bernicla ruficollis*; ferner *Turtur auritus* aus N. D. Estland, welche Art bisher nur bis 56° 50' n. B. bekannt war und nun für 59° 15' bestätigt wurde.

M. A. Milne-Edwards, Director des Naturhistorischen Museums zu Paris, Ehrenmitglied der U. D. C. hat es gestattet, daß seitens der U. D. C. Assistent Josef Jablonowsky jene französischen Zugdaten, welche für unsere Anstalt unentbehrlich sind, in Paris copieren darf.

Dr. Julius v. Madarász bereicherte das Handschriften-Archiv der U. D. C. durch das Geschenk seiner sämtlichen ornithol. Correspondenzen, welche Briefe beinahe aller berühmten Ornithologen enthalten.

Carl Paál, Wildhändler ersten Ranges, ein

kedője, ki a honi madárismeretnek már igen sok hasznos szolgálatot tett, a M. O. K. irattárát két érdekes levéllel gyarapította, melyek gróf LÁZÁR Kálmántól valók.

Dr. REICHENOW's «Ornithologische Monatsberichte» című folyóiratának ezidei 3-dik száma — márczius — avval tiszteli meg ifjú intézetünk működését, hogy folyóiratunk első évfolyamának tartalmát kivonatban ismerteti. Nem szükséges külön is kiemelni, hogy ez a kollegiális figyelem megörvendeztet.

Kész munkák az Aquila II. évfolyama számára.

HERMAN OTTÓ: «A gólya vonulása universalis szempontból.»

GAAL GASTON: «A füsti fecske helyi vonulása Szászországban.»

M. O. K.: «A füsti fecske Württembergben.»

BIKKESY GUIDÓ: «Ornithologiai jegyzetek Magyar-Óvár környékéről.»

KOSZTKA LÁSZLÓ: «Muscicapa grisola.»

RZEHÁK EMIL: «A füsti fecske tavaszi vonulása (Morvaország és Szilézia).»

«A mezei pacirta tavaszi vonulása (Morvaország és Szilézia).»

«Középnapok Morvaországból.»

«Hazai vadgalambjaink tavaszi vonulásáról.»

SZIKLA GÁBOR: «Bizalmas czinke.»

«Anser hyperboreus.»

«Madárellet a Száva partján.»

CERNEL ISTVÁN: «A madárvonulás Kőszegen.»

«CERNEL KÁLMÁN vonulási sorozatai és adatai.»

«Az úgynevezett eltévedt költőzködő madarakról.»

Dr. MADARÁSZ GYULA: «Biologiai jegyek (német fordítás, a magyar eredeti a k. m. Term. Tud. Társulat «Pötfüzetében» 1892, jelent meg).»

PFENNIGBERGER JÓZSEF: «Áttelelő madarak.»

SCHENKING-PRÉVÓT: «A papagájokról.»

MEDRE CZKY ISTVÁN: «*Serinus hortulanus* télen.»

BUDA ÁDÁM: «A havasi sármány — *Plectrophanes nivalis* — megjelenése.»

Dr. KUHN LAJOS: «Ujdonságok a n.-szt.-miklósi madárvilágban.»

WACHENHUSEN ANTAL: «Ornithologiai apró közlemények.»

Mann, dem die heimathliche Ornithologie schon so manchen Dienst verdankt, übergab uns für die Handschriftensammlung des U. D. C. zwei Briefe weil. des Grafen Coloman Lázár.

Dr. Reichenow's «Ornithologische Monatsberichte» Nr. 3, März 1895, beehren die Thätigkeit unserer jungen Anstalt und deren Zeitschrift «Aquila» durch auszugsweise Mittheilung des Inhaltes des I. Jahrganges. Es bedarf wohl keiner besonderen Versicherung, daß uns diese collegiale Aufmerksamkeit erfreit.

Fertige Arbeiten für den II. Jahrgang der Aquila.

Otto Herman: «Der Zug des Storches vom universalen Standpunkte.»

Gaston v. Gaal: «Versuch einer Darstellung des Localzuges der Rauchschwalbe in Königreiche Sachsen.»

U. D. C. «Die Rauchschwalbe im Württemberg.»

Guido v. Bikkeshy: «Ornithologische Notizen aus Ung.-Altenburg.»

Ladislaus v. Koszka: «Muscicapa grisola.»

Emil Rzehak: «Der Frühlingszug der Rauchschwalbe (Mähren und Schlesien).»

«Der Frühlingszug der Feldlerche (Mähren und Schlesien).»

«Normaltage der Zugvögel in Mähren.»

«Ueber den Frühlingszug unserer heimischen Wildtauben.»

Gabriel Szikla: «Vogelleben an der Save»

«Eine zutrauliche Meise.»

«Anser hyperboreus.»

Stefan v. Chernel «Der Frühlingszug bei Köfeg.»

«Bemerkung über sogenannte Irrgäste.»

«Coloman v. Chernels Serien und Daten über den Zug der Vögel.»

Dr. Julius von Madarásh: «Biologische Zeichen für die Hauptmomente des Vogelzuges.»

Josef Pfennigberger: «Ueberwinternde Vögel. Schenkling-Prévot: «Etwas von den Papageien.»

Stefan Medreczky: «*Serinus hortulanus* im Winter.»

Ádám v. Buda: «Das Erscheinen der Schneespornammer (*Plectrophanes nivalis*).»

Dr. Ludwig Kuhn: «Neuigkeiten aus der N.-Szt.-Miklóser Vogelfauna.»

Anton v. Wachenhusen: «Kleine ornithologische Mittheilungen.»

A Magyar Ornithologiai Központhoz érkezett
nyomtatványok jegyzéke.

An die Ungarische Ornithologische Centrale
eingelangte Schriften.

Ajándékok. — Geschenke.

1. Dr. O. FINSCH: *Zum Schutze des Wasserschwätzers (Cinclus aquaticus)*. 1894. (Zweimal.) Sep. Vom Verfasser.
2. Dr. ENRICO H. GIGLIOLI: *Il primo congresso ornitologico internazionale (Annali di Agricoltura 1885)* Roma. 1885. Szerző ajándéka.
3. " " " " *Avifauna Italica: Elenco delle specie di ucelli stazionarie o di passaggio in Italia*. Firenze. 1886. Szerző ajándéka.
4. " " " " *Primo resoconto dei risultati della inchiesta ornitologica in Italia Parte prima: Avifauna Italica. Elenco sistematico*. Firenze. 1889. Szerző ajánd.
5. " " " " *Idem: Parte seconda: Avifaune Locali*. Firenze. 1891. Szerző ajándéka.
6. " " " " *Idem: Parte terza e ultima: Notizie d'indole generale*. Firenze. 1890. Szerző ajándéka.
7. PROF. DR. J. PALACKÝ: *Die Verbreitung der Fische*. 1891. (10 Exempl.) Vom Verf.
8. " " " " *Die Verbreitung der Vögel auf der Erde*. 1885. Vom Verf.
9. " " " " *Des relations de la Géologie avec la distribution des animaux* 1889. Sep. Vom Verf.
10. " " " " *Über Säugethierfaunen*. 1894. Sep. Vom Verf.
10. " " " " *«Über die nordasiatische Ornithologie» (Résumé)*. 1892. Sep. Vom Verf.
11. E. RZEHAJ: *Das Horsten des Rauchfussbussard in Oesterreich-Ungarn*. 1894. Septemb. Vom Verf.
12. " " *Das Variiren der Vogeleier innerhalb der Art*. Sep. Vom Verf.
13. " " *Zur Biologie des grauen Fliegenfängers*. 1893. Sep. Vom Verf.
14. " " *Das seltene Vorkommen der Mandelkrähe in Oest.-Schlesien*. 1894. Sep. Vom Verf.
15. " " *Die Eier der Brandseeschwalbe*. 1894. Sep. Vom Verf.
16. " " *Gestörte Bruten*. 1893. Sep. Vom Verf.
17. " " *Beiträge zur Vogelfauna Oest.-Schlesiens*. 1893. Sep. Vom Verf.
18. " " *Bemerkungen über die Rothkehlchen*. 1894. Sep. Vom Verf.
19. " " *Fremde Eier im Nest*. 1894. Sep. Vom Verf.
20. " " *Spatzenfressende Enten*. 1894. Sep. Vom Verf.
21. " " *Einige Bemerkungen über die Rötelfalken, ihre Eier und ihr Vorkommen in Oest.-Ungarn*. Sep. Vom Verf.
22. " " *Der Zwergfliegenfänger Brutvogel in den Niepolomicer Wäldern in Galizien*. 1894. Sep. Vom Verf.
23. " " *Zwei interessante Schnabemonstrositäten*. 1894. Sep. Vom Verf.
24. " " *Beiträge zur Ornithologie von Preuss.-Schlesien*. 1894. Sep. Vom Verf.
25. " " *Das Gewölle des Rotrückenhürgers*. 1894. Sep. Vom Verf.
26. " " *Phänolog. Beobachtungen aus dem Thale der Schwarzen Oppa*. 1893. Sep. Vom Verf.
27. " " *Das Vorkommen und die Verbreitung des Zwergfliegenfängers in Oest.-Ungarn*. Sep. Vom Verf.
28. " " *Vom Wanderzuge des schlankschnäbligen Tannenhähers*. Sep. Vom Verf.
29. " " *Beiträge zur Kenntniss der heimischen Vogelwelt. Loxia curvirostra, Ruticilla phoenicura*. 1891. Sep. Vom Verf.
30. " " *Zur Charakteristik der Vogelfauna von Jägerndorf und Umgebung*. 1891. Sep. Vom Verf.
31. " " *Zur Charakteristik einiger Vogelnester und Vogeleier und über die abweichenden Formen derselben*. Sep. Vom Verf.
32. " " *Die Raubvögel Oesterr.-Schlesiens*. 1891. Sep. Vom Verf.
33. " " *Ornitho-faunistische Studien aus dem mähr.-schles. Gesenke*. 1892. Sep. Vom Verf.

34. E. RZEHAŁ : *Über das Vorkommen der Zwergohrreule in Oest.-Ung.* 1893. Sep. Vom Verf.
35. " " *Charakterlose Vogeleier.* 1893. Sep. Vom Verf.
36. " " *Zur Charakteristik der Eier des Steppenadlers.* 1894. Sep. Vom Verf.
37. " " *Über eine Spezialsammlung.* 1893. Sep. Vom Verf.
38. " " *Nido- und oologische Notizen aus der Umgebung Jägerndorfs.* 1891—92. Sep. Vom Verf.
39. " " *Das Variiren der Eier des Wachtelkönigs.* 1893. Sep. Vom Verf.
40. " " *Beobachtungen an Spareiern grüner Färbung.* 1893. Sep. Vom Verf.
41. DR. MADARÁSZ GYULA : *Zeitschrift f. d. gesammte Ornithologie.* 1884—86. 1—3. Jahrg. Vom Red.
42. DR. O. FINSCH : *Zum Schutze des Wasserschwätzers (Cinclus aquaticus).* 1894. Sep. Vom Verf.
43. BARON d'HAMONVILLE : *A quelles causes attribuer les pontes anormales constatées chez certains oiseaux ?* 1894. Extr. Du l'auteur.
44. VICTOR RITTER VON TSCHUSI ZU SCHMIDHOFFEN : *Züge aus dem Vogelleben.* 1895. Sep. Vom Verf.
45. ERNST HARTERT : *Katalog der Vogelsammlung im Museum der Senckenbergischen Naturforschenden Gesellschaft in Frankfurt a. M.* 1891. Vom Verf.
46. " " *Vorläufiges über einige neue Vogelarten.* Sep. Vom Verf.
47. " " *Species und Subspecies in der Entomologie.* 1893. Sep. Vom Verf.
48. " " *Ueber die Häufigkeit des Ortolans in Ostpreussen.* Sep. 1894. Vom Verf.
49. " " *Wie hält der fliegende Raubvogel seine Beine ?* Sep. 1894. Vom Verf.
50. " " *Systematische, nomenklatorische und andere Bemerkungen über deutsche Vögel.*
I. II. Sep. Vom Verf.
51. " " *Carpodacus erythrinus (Pall)* 1892. Sep. Vom Verf.
52. " " *The migration of Partridges.* Sep. ed. From the auth.
53. " " *Wie schaffen alte Vögel ihre Jungen fort ?* 1887. Sep. Vom Verf.
54. " " *Dr. Kutter.* 1891. Sep. Vom Verf.
55. " " *On the Birds of the Islands of Aruba, Curaçao and Bonaire.* 1893. Sep. ed. From the auth.
56. " " *Notes on the Caprimulgidae.* 1892. Sep. ed. From the auth.
57. " " *On the Chrysotis canifrons of Lawrence.* 1894. Sep. ed. From the auth.
58. " " *Die bisher bekannten Vögel von Mindoro.* 1891. Sep. Vom Verf.
59. " " *Nest and eggs of Micropus subfurcatus (Blyth). On two new Venezuelan Birds.*
1894. Sep. ed. From the auth.
60. " " *On the distinctness of Trochalopterum Elliotti ver. and T. Prjevaskii Menzb. — On little known and undescribed eggs from the Kuku-Noor.* 1894. Sep. ed. From the auth.
61. " " *Lepus nigronuchalis sp. nov.*
W. ROTHSCHILD : *On Turturoena Sharpei* Salvad. and *Osmotreron Everetti* sp. n.
E. HARTERT : *On a desert form of Turtur turtur* L.
" " *On a specimen of Caprimulgus eximius* Tem. 1894. Sep. ed. From Mr. E. Hartert.
62. ERNST & CL. HARTERT : *On a collection of Humming-Birds from Ecuador and Mexico.* 1894. Sep. ed. From Mr. E. Hartert.
63. ROTHSCHILD & HARTERT : *Columba rupestris pallida* subsp. nov. Sep. Von E. Hartert.
64. " " " *Salvadorina waigiuenensis* gen. n. sp. n. 1894. Sep. ed. From Mr. E. Hartert.
65. WALTER ROTHSCHILD : *First glimpses of the Zoology of the Natuna Islands.* 1894. Sep. ed. From Mr. E. Hartert.
66. ROTHSCHILD & HARTERT : *On a new bustard from the palaeartic region* 1894. Sep. ed. From Mr. E. Hartert.
67. SCHÄFF : *Anleitung zum Bestimmen der deutsch. Tag-Raubvögel.* Berlin. 1893. Vom Verf.
68. *Luonnontieteellisiä hawaintoja.* (Természetráji megfigyelések.) Sep. 1894. Dr. J. A. Palmén-től.
69. *Meddel. of Societas pro Fauna et Flora feunica,* 15. 1886. (1. füzet.) Ugyanattól.
70. PALMÉN J. A. : *Om Foglarnes flyttningsvägar.* Helsingfors, 1874. A szerzőtől.
71. " " " *Ueber die Zugsstrassen der Vögel.* Leipzig. 1876. Vom Verf.

72. PALMÉN J. A.: *Antwort an Herrn E. F. v. Homeyer*. Helsingfors & Leipzig. 1882. Vom Verf.
73. " " " *Internationellt ornitologiskt samarbete och Finlands andel deri*. Helsingfors. 1885. Vom Verf.
74. " " " *Bidrag till kärmedomen one Sibiriska Ishafskusteus Fogelfauna*. Sep. 1886. Vom Verf.
75. " " " *Om nutideus åtgärder för utredande af foglarnas årliga flyttningar*. Sep. 1891. Vom Verf.
76. PALMÉN-WRIGHT: *Finlands Foglar*. 1873. Von J. A. Palmén.
77. SUNDMAN-PALMÉN: *Finska Fogelåge*. Helsingfors. 1881. I—VIII. Von J. A. Palmén.
78. *Wissenschaftliche Ergebnisse der Finnisch. Expedition nach der Halbinsel Kola*. A) *Kartographie. Geologie. Klimatologie*. I—II. 1890—1894.
B) *Botanik. Zoologie*. I—II. 1890—92. Von J. A. Palmén.
79. HARTERT E.: *On some Birds from the Congo Region*. Sep. ed. From the auth.
80. " " *On Micropus affins*. Sep. ed. From the auth.
81. RZEHAŁ E.: *Die Sammlung paläarctischer Vögel in Troppauer Gymn.-Museum*. 1904. Sep. Vom Verf.
82. " " *Die Verbreitung der Rohrsänger in Oest.-Schlesien*. 1895. Sep. Vom Verf.
83. " " *Das seltene Vorkommen des Wiedehopfes (UPUFA EPOPS L.) in Oest.-Schlesien*. 1905. Sep. Vom Verf.
84. " " *Besondere Leistung eines Rauchschwalbenweibchens*. 1894. Sep. Vom Verf.
85. PRAZAK J. P.: *Einige Bemerkungen über die Tannenmeise (Parus ater L.)*. 1894. Vom Verf.
86. MADARÁSZ GY.: *Adatok a czinkefélék boncz- és rendszertanához*. 1881. Szerző ajánd.
87. " " *Rendszeres névsora a magyarországi madaraknak*. 1881. Szerző ajánd.
88. MADARÁSZ GY. & A. VON PELZELN: *Monographie des Pipridae*. Budapest, 1887. I. Lieferung. Vom Dr. Madarász.
89. MEYER A. B. DR.: *Abbildungen von Vogel-Skeletten*. I. Lief. 1879. Vom Dr. Madarász.
90. *Természettud. Közlöng. XV. évf.* Dr. Madarász Gy. ajánd.
91. LENGYEL ISTVÁN: *Tárgymutató a Term. Tud. Közlönyhöz*. Dr. Madarász Gy. ajánd.
92. *Pötfüzetek a Term. Tud. Közlönyhöz*. XXII—XXVI. Dr. Madarász Gy. ajánd.
93. CABANIS: *Journal für Ornithologie*. 1881—1883. Dr. Madarász Gy. ajánd.
94. REICHENBACH: *Die neuentdeckten Vögel Neuhollands*. 1845. Dr. Madarász Gy. ajánd.
95. " " *Alcedidae, Meropidae, Columbariae*. Dr. Madarász Gy. ajánd.
95. NEUMEISTER: *Das Ganze der Taubenzucht*. 1869. Dr. Madarász Gy. ajánd.
96. OUSTALET E.: *Les oiseaux voyageurs*. Sep. 1886. Dr. Madarász Gy. ajánd.
97. *North American Fauna*. Nro 5. 7. 8. Dr. Madarász Gy. ajánd.
98. *Természettud. Füzetek*. IX. XIII. XVII. Dr. Madarász Gy. ajánd.
99. *Gefiederte Welt*. I—V. VIII. XVII. Dr. Madarász Gy. ajánd.
100. RZEHAŁ E.: *Zur Biologie der Vögel*. 1895. Sep. Vom Verf.
101. " " *Kampf von Rauchschwalben mit Bachstelzen*. 1895. Sep. Vom Verf.
102. " " *Nachtrag zum Artikel «Das Gewölle des Dorndrehers»*. 1895. Sep. Vom Verf.
103. " " *Das seltene Vorkommen des Wiedehopfes in Oest.-Ungarn*. 1895. Sep. Vom Verf.
104. " " *Besondere Leistung eines Rauchschwalbenweibchens im Eierlegen*. 1894. Sep. Vom Verfasser.

Cserepéldányok. — Tausch-Exemplare.

1. *Term. Tudományi Közlöng*. 1894. decz. füz. 1895. 305—306.
2. *Ornithologische Monatsberichte* 1894. Nro. 1—12. 1895. 1—2. Vom Deutsch. Ver. z. Schutze der Vogelwelt.
3. *Verzeichniss der sämmtl. Mitglieder des D. V. zum Schutze der Vogelwelt*.
4. ROBERT OPPENHEIM: *Natur und Haus*. 94. 1. 6.

5. MAYER, DR. C. : *Ueber den Bau des Organes der Stimme.* (1851.) Von der kais. Leopoldino-Carolinischen Akademie in Halle.
6. *Leopoldina. Amtliches Organ der k. L.-Carolin. Akademie in Halle a. S.* 1894. és 95. 1. 2.
7. BREHM, DR. L. *Einige Vögelarten.* 1864. Von der L.-Carolin. Akademie in Halle a. S.
8. KUPFER, C. & BENECKE, B. : *Photogramme zur Ontogenie der Vögel.* I. Serie, Taf. I—XV. Halle. 1879. Von der L.-Carolin. Akademie in Halle a. S.
9. WUNDERLICH, L. *Beiträge zur vergleichenden Anatomie und Entwicklungsgeschichte des unteren Kehlkopfes der Vögel.* 1884. Von der L.-Carolin. Akademie in Halle a. S.
10. MAYER, DR. F. I. C. : *Ueber das Ei der Vögel und der Reptilien.* Dresden, 1865. Von der L.-Carolin. Akademie in Halle a. S.
11. SIEMUSZOWA-PIETRUSKI, S. c. v., *Erziehung der Auerhühner in der Gefangenschaft.*
12. *Journal of the Asiatic Society of Bengal.* Vol. LXIII. P. II. Nro 3. 1894. (Natural History.)
13. *Die Schwalbe.* 1895. 1. 2.
14. *Természetráji Füzetek.* 1878—1894. (II—XVII. kötet.)
15. *Erdély.* 1895. I—II.

A Magyar Ornithologiai Központ mély megilletődéssel tudatja

frivaldi

FRIVALDSZKY JÁNOS

úrnak, a M. O. K. tiszteleti tagjának, az «Aves Hungariæ» mű szerzőjének, a természetrajzi tudományzak, különösen a leíró állattan buzgó munkásának, királyi tanácsosnak és számos tudományos testület tagjának, 1895-dik évi márczius 29-én, élete 73. évében bekövetkezett halálát.

Áldott legyen emléke!

Die Ungar. Ornithologische Centrale meldet tief erschüttert den Tod ihres Ehrenmitgliedes

JOHANN FRIVALDSZKY

von Frivald

des Verfassers des Werkes «Aves Hungariæ», des hingebungs-vollen Arbeiters auf dem Felde der Naturgeschichte und besonders auf jenem der descriptiven Zoologie; kön. Rathes, Mitgliedes zahlreicher gelehrter Gesellschaften. Sein Hinscheiden erfolgte am 29. März 1895 im 73. Jahre seines Lebens.

Gesegnet sei sein Andenken!